

Přesně 15. prosince uplynulo 40 let od uvedení do provozu posledního čtvrtého turbosoustrojí Přečerpávací vodní elektrárny Dalešice. Završilo se tak 8leté období, kdy bylo budováno toto unikátní vodohospodářské a energetické dílo s největší funkční sypanou hrází v Evropě. I po čtyřiceti letech je vodní dílo Dalešice nepostradatelnou součástí energetické soustavy České republiky, zásobárnou vody i ochranou proti povodním.

Přečerpávací vodní elektrárna Dalešice slouží jako zdroj schopný rychlého najetí na plný výkon (v řádu desítek sekund) a operativního vyrovnání okamžité energetické bilance v elektrizační soustavě ČR. Dalešice umí najet na plný výkon v čase pod 60 sekund, což z nich dělá v této disciplíně „nejrychlejší“ elektrárnu Skupiny ČEZ. Do dnešních dnů elektrárnou proteklo 7.650 milionů m3 vody, což znamená, že celkový maximální objem horní nádrže protekl elektrárnou více než 60krát a elektrárna do dnešního dne vyrobila 13,05 TWh elektrické energie, která by stačila na pokrytí celkové roční spotřeby většiny českých domácností.

První úvahy o využití poměrně velkého spádu řeky a sevřeného údolí pro výstavbu přehrad a vodních elektráren se objevily již ve 30. letech minulého století. Konkrétnější podobu získal projekt v 60. letech, kdy padlo rozhodnutí o výstavbě Jaderné elektrárny Dukovany, pro kterou přehradní nádrž slouží jako zásobárny chladicí vody. Výstavba vodního díla na řece Jihlavě započala již na přelomu let 1971 a 1972. Všechna čtyři soustrojí byla do provozu uváděna postupně v roce 1978. První v dubnu, druhé v srpnu, třetí v září a poslední 15. prosince. Průběh této obrovské stavby zachytil i film Jiřího Menzela s Janem Hrušínským v hlavní roli s názvem „Kdo hledá zlaté dno“.

Významnou částí celého komplexu je přečerpávací vodní elektrárna, kde jsou instalovány 4 reverzní Francisovy turbíny o celkovém výkonu 480MW. V útrobách hráze Mohelna je MVE s Kaplanovou turbínou o výkonu 1,2 MW a Francisovou turbínou o výkonu 0,6 MW. V uplynulých letech prošla elektrárna komplexní modernizací, při níž byl modernizován řídicí systém, vyměněny blokové transformátory a generální opravou prošla všechna čtyři turbosoustrojí. V roce 2016 generální modernizaci završila oprava koruny hráze, při které byl vybudován speciální zavlažovací systém, který umožňuje ochránit těsnicí jílové jádro hráze v případě mimořádného sucha.

„I přes suché počasí nebylo nutné zavlažovací systém použít, voda stále vzlíná z hladiny, navíc v oblasti hráze bylo v létě poměrně deštivo," sdělil vedoucí provozu vodních elektráren Josef Blaha. Ani aktuální hladina vody v nádrži nedosahuje historického minima. Aktuálně je 6 metrů pod maximální úrovní a ještě nižší hodnoty energetici zaznamenali v letech 2000 a 2003. „Za prvních jedenáct měsíců jsme v Dalešicích vyrobili 424 486 MWh, což je prozatím třetí nejvyšší výroba," dodal Josef Jiří Bezděk.

Jiří Bezděk